

Hans Frederik (60) is sinds 1 januari voorzitter van het Nationaal Informatica Opleidingen Congres (NIOC) dat op 17 en 18 april wordt gehouden.

Het motto van NIOC 2007 is het perspectief op lange termijn. Komen langetermijnvisies op ICT-onderwijs nog terug in het programma op 17 en 18 april?

De onderwerpen die in de workshops ter sprake komen zijn vooral gericht op nieuwe vormen van informatica- en ICT-onderwijs. De lange termijn komt vooral aan de orde bij een drietal paneldiscussies, waarvan twee plenair en een derde speciaal voor degenen die betrokken zijn bij het informaticaonderwijs in het voortgezet onderwijs.

Even een korte terugblik. Hoe lang bestaat NIOC, waar was het eerste congres en wie organiseerde dat destijds? Vanuit welke behoefte is het congres destijds ontstaan?

Eind jaren tachtig, begin jaren negentig (van de vorige eeuw) werd duidelijk dat er behoefte is aan hoog opgeleide informatici. In het hbo ontstonden toen in hoog tempo de HIO's (Hoger Informatica Onderwijs) en BI's (Bedrijfskundige Informatica). In die jaren ontstond ook de behoefte aan uitwisseling en krachtenbundeling. Toen werden het HBO-I platform (bundeling van kennis bij de hbo-informaticaopleidingen), de vereniging voor docenten Informatica (DINFOR) met het blad *Tinfor* en de congresorganisatie NIOC opgericht. De eerste twee NIOC-congressen vonden plaats in Maastricht en waren een groot succes. Meer

dan duizend bezoekers. Daarna is het congres twee keer in Den Haag georganiseerd. Dat was mijn eerste kennismaking met het NIOC, want ik werkte toen voor wat nu heet het IvI. Vervolgens was het NIOC twee keer in Enschede en de laatste keer waren we in Groningen.

Wat waren de onderwerpen toen en wat is het verschil met nu? Wat zijn de onderwerpen over twintig jaar volgens u?

Het onderwijs, en het beroepsonderwijs in het bijzonder, wordt steeds meer gedwongen over de muren van de eigen organisatie te kijken. Wat gebeurt er bij de conculega's, maar ook wat gebeurt er bij het aanleverend onderwijs, bij het aansluitende onderwijs en vooral: wat gebeurt er in het buitenland? Bij het NIOC komen de bijdragen dus ook steeds meer uit situaties waarin een opleider aan anderen wil laten zien waarom en hoe zij onderwijs creatief en sterk vormgeven.

In de toekomst zal de internationale vergelijking steeds belangrijker worden. Je merkt dat nu al aan de kwaliteitsbewaking, bijvoorbeeld van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) en van de onderwijsinspectie en van het KwaliteitsCentrum Examinering (KCE). NVAO is een bij verdrag tussen Nederland en Vlaanderen opgerichte publieke instelling die in beide regio's de kwaliteit van het hoger onderwijs waarborgt. KCE verschaft zekerheid over de waarde van diploma's door de kwaliteit van examinering in het mbo te certificeren.

Heeft het nog wel zin om mensen op te leiden als steeds meer bedrijven hun medewerkers zelf omscholen?

Zelf scholen/bijtscholen zal altijd blijven bestaan. Het is niet alleen een inhoudelijke bijscholing, maar vooral cultuurtraining; 'Bij ons gaat dat zo.' Of zoals ze bij IBM zeggen: 'Die nieuwe medewerkers moeten ook nog even "blauw" worden geleverd.'

NIOC wordt dit jaar voor de achtste maal georganiseerd. Hoe zal het congres eruit gaan zien?

Op dit NIOC zal nog meer dan in Groningen zichtbaar worden dat het informaticaonderwijs in het vo, mbo, hbo en wo elkaar nodig heeft. Als je in het vo niet ziet wat informatica is, weet je ook niet waarom je het zou willen studeren. De helft van de ICT-studenten uit het mbo gaat doorstuderen in het hbo. Na een professional bachelor willen de hbo'ers steeds vaker een academische mastersopleiding. Dat zie je terug op het congres en daarover wordt door bedrijfsleven, onderwijs en overheid gediscussieerd.

Wat is het belangrijkste knelpunt in de aansluiting van het informaticaonderwijs en het bedrijfsleven?

Al vijftien jaar hoor je dezelfde punten. Er komen te weinig informatici van de opleidingen en als ze er al vanaf komen, moeten bedrijven ze bijscholen. Laat het duidelijk zijn dat de aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid is. Trouwens, die bijscholing is vooral op bedrijfscultuur en procedures gericht. Mijn zoon is afgestudeerd informaticus en toen hij bij Accenture ging werken, moest hij direct een maand naar Amerika. Niet om vakinhoudelijk te worden bijgespijkerd maar om de interne procedures te leren.

Hoe zou je de instroom bij informaticaopleidingen kunnen vergroten?

Je zou eigenlijk al op veertienjarige leeftijd moeten beginnen. Want dan kiezen middelbare scholieren een profiel. Nu kun je nog maar op ongeveer de helft van de Nederlandse middelbare scholen informatica in je profiel kiezen. Dat is veel te weinig. Gelukkig hebben de technische universiteiten het voortouw genomen voor een goede opleiding voor informaticadocenten. Maar als je kijkt naar de veertienjarigen, dan zien zij nog steeds onvoldoende wat een leuk vak informatica is. En dat is niet alleen een kwestie van geld. Het stimuleren van informatica in het middelbaar onderwijs is een continue strijd met de gevestigde orde van bestaande vakken.

En de instroom van meisjes in informaticastudies?

Die is dramatisch laag. Wat je eraan zou kunnen doen laat het project ICT-ster zien. Dat is een initiatief van het Landelijk expertisebureau meisjes/vrouwen en bèta/techniek (VHTO). Meisjes krijgen daarbij op de middelbare school in aparte klassen informaticaonderwijs. Dat klinkt vreemd, maar dat blijkt heel goed te werken. Ze hebben toch andere interesses, andere vragen. Verder zorgt dat project voor goede rolmodellen, dus vrouwen in de IT die voorlichting komen geven.

Is het besef dat er iets zou moeten gebeuren bij IT-bedrijven voldoende aanwezig?

Tot op zekere hoogte is men ervan doordrongen. Kijk maar naar de sponsors van het NIOC. Maar om structureel te werken aan het verbeteren van het beeld van de informaticabranche zou naar mijn idee toch veel meer moeten gebeuren. Vooral de brancheorganisatie zou, samen met de beroepsvereniging en het onderwijs, moeten werken aan een positief beroepsbeeld van de IT'er.

Link
www.nioc.nl